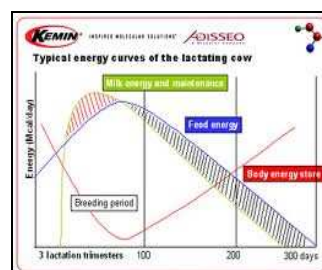
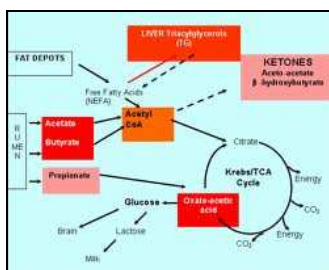

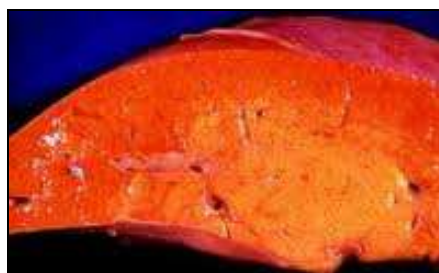
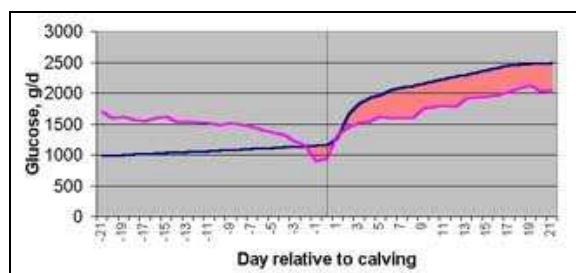

KETOZA PRI KRAVAH MOLZNICAH

Ketoza je izraz za **motnjo v presnovi ogljikovih hidratov in maščob** pri kateri se zniža raven sladkorja v krvi. Zaradi tega se poveča razgradnja maščob iz telesnih rezerv, posledično pa nastajajo v telesu večje količine škodljivih snovi - ketonov, po katerih se bolezen tudi imenuje. Ketoza se pojavlja pri dobro krmljenih in večkrat pretirano rejenih (zamaščenih) visokoproizvodnih kravah na višku laktacije.

Sposobnost za zauživanje suhe snovi in s tem tudi energije žal ne narašča skladno z laktacijsko krivuljo. Največ suhe snovi lahko krava zaužije šele deset do dvanajst tednov po telelitvi. Ker doseže laktacijska krivulja svoj vrh prej - v četrtem do šestem tednu, črpa manjkajočo energijo iz telesnih rezerv in zato hujša. Pravimo, da je žival v **negativni energetski bilanci**. Večja kot je mlečnost, intenzivnejša je mobilizacija telesnih maščob. Problem pa nastane, ko je negativna energetska bilanca bodisi »pregloboka« ali pa traja predolgo časa. Največkrat je to posledica neprilagojene prehrane in/ali motene vampove fermentacije.

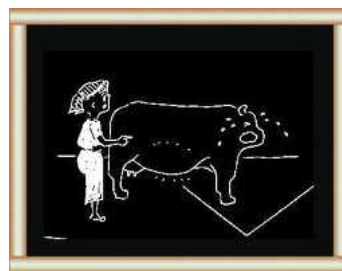

Klinično manifestna oblika ketoze se pojavi običajno **med drugim in šestim tednom** po porodu. Bolezen spremljajo **prebavne motnje (neješčnost, zavračanje koncentratov), naglo hujšanje, včasih pa tudi živčna znamenja**. Koža, izdihani zrak, mleko in urin imajo značilen vonj po acetonu (spominja na vonj po sadju). Opaziti je izrazit **padec mlečnosti, povišanje vsebnosti mlečne tolšče in zmanjšanje vsebnosti mlečnih beljakovin**. Zelo pogosto pa se obolenje pojavlja v subklinični (skriti) obliki in povzroča rejcem veliko ekonomsko škodo zaradi **zmanjšane mlečnosti**, povečane pojavnosti **plodnostnih motenj** (neaktivnost jajčnikov, slaba brejost v zgodnji laktaciji, podaljšan poprodni premor), pogostejših **dislokacij siriščenika** in povečanega števila **kliničnih primerov ketoze**, ki zahtevajo ustrezno in takojšnje zdravljenje. Prizadete krave so nagnjene k **maščobni degeneraciji jeter** (povečana, rumenkasta in krhka jetra) ter hudim okvaram nadledvičnih žlez. Če jih ne zdravimo pravočasno, lahko pride tudi do nastanka acidoze, popolne izčrpanosti in celo pogina živali.

V izpostavljenih čredah je potrebno **redno kontrolirati mleko ali urin** krav molznic na morebitno prisotnost ketonov, **čimprej prepoznati obolele živali** ter **pravočasno zahtevati strokovno pomoč**. Še pomembneje pa je skrb namenjati **preventivnim ukrepom**. Izjemnega pomena je redno kontrolirati in optimirati krmljenje. Predvsem moramo paziti, da se krave v zadnji tretjini brejosti preveč ne zredijo. Deset do dvanajst tednov pred telitvijo je potrebno opraviti **oceno telesne kondicije**

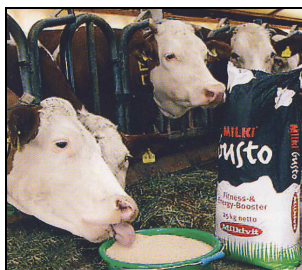

(ugotoviti kako debele ali suhe so krave) in na tej osnovi določiti datum presušitve ter režim prehrane v presušitvi. Idealna telesna kondicija ob presušitvi naj znaša 3.0 - 3.5 (na 5 stopenjski lestvici ocen) in naj se vse do telitve ne spremeni. V praksi to pomeni: podaljške ledvenih vretenc lahko otipamo le ob močnem pritisku s prsti, področje kolčne grče je enakomerno zaobljeno, medenični ligament je še viden, okrog korena repa je videti podkožni loj, na sednih kosteh pa tega še ni zaznati.

Zelo velikega pomena je tudi **prepoznavanje subkliničnih (skritih) primerov ketoze** (dokaz povišane koncentracije ketonskih teles v krvi v prvih dneh po telitvi, določitev razmerja med maščobami in beljakovinami v mleku, spremljanje vrednosti uree v mleku ipd), ki kažejo na to, da z režimom prehrane celotne črede nekaj ni v najlepšem redu.

Kravam v zgodnji laktaciji je potrebno zagotoviti **maksimalne količine visoko kvalitetne krme in dovolj gibanja**, visokoproizvodnim kravam pa je priporočljivo dodajati še **energetski booster** (npr. Milki® Gusto) ali pa enega od posebnih **protiketoznih prehranskih dodatkov** (npr. Ceto Phyton, KetoSTOP, Glicerol, Isopharm Bioketosan ipd). Prehitro povečevanje količine koncentratov lahko škodljivo vpliva na vampovo fermentacijo, ki povratno vpliva na povečanje stopnje vampove acidoze ter povečano pojavnost leve dislokacije siriščnika.

Kot je razbrati iz tega kratkega prispevka, ima pretirana izguba telesne mase na začetku laktacije **zelo negativen vpliv na zdravje, plodnost in mlečnost** krav molznic. Pravočasno se posvetujte s svojim veterinarjem in preprečite škode, ki jih povzroča ketoza.